

การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ภายใต้กฎหมาย ระหว่างประเทศข้อจำกัดและแนวทางการพัฒนา Scientific Whaling in International Law Limitation and Development

ปัทมวิษณุ ตปนิยากร¹

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000,

เมลติดต่อ: pannavitt@nu.ac.th

Pannavit Tapaneeyakorn

Faculty of Law, Naresuan University, 99, Moo 9, Mueang, Phitsanulok, 65000,

E-mail: pannavitt@nu.ac.th

Received: February 21, 2023; Revised: June 29, 2023; Accepted: July 7, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่ชัดเจนของ ข้อความคิดการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Whaling) ภายใต้กฎหมาย ระหว่างประเทศ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย กฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ.1946 และ การตีความและการปรับใช้อนุสัญญาโดยศาลยุติธรรม ระหว่างประเทศ (The International Court of Justice หรือ “ICJ”) ในคดี *Whaling in the Antarctic (Australia v Japan; New Zealand intervening)* ยังคงมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์อยู่ กล่าวคือ ยังไม่มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อบ่งชี้ว่า การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ว่ามีความหมายครอบคลุมเพียงใด ผู้เขียนเห็นว่า ถ้ากฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ยังคงไม่มีความชัดเจน ก็มีโอกาสเป็นไปได้ที่ รัฐภาคีของอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ.1946 จะมีการล่าวาฬโดยกล่าวอ้าง ว่าเป็นการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทั้งที่เจตนาที่แท้จริง คือ การล่าวาฬ ในเชิงพาณิชย์ ปัญหาดังกล่าวอาจแก้ไขได้โดยผู้เขียนนำเสนอให้มี การกำหนดบทนิยาม การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในกฎเกณฑ์ที่มีค้ำบังคับอย่างอ่อน (soft law) เพื่อให้ ข้อความคิดการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ อนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมการล่าวาฬ คณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศ การห้ามล่าวาฬชั่วคราวในเชิงพาณิชย์

¹ อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร (Lecturer, Faculty of Law, Naresuan University)

Abstract

The objective of this paper is to study problems that may arise from the ambiguity of Scientific Whaling under international law. There is still some ambiguity around the meaning of Scientific Whaling while considering the relevant provisions of the 1946 International Convention for the Regulation of Whaling and the interpretation and application of the Convention by the International Court of Justice (“ICJ”) in the case of *Whaling in the Antarctic (Australia v Japan; New Zealand intervening)*. In this regard, the author is of the view that the rules on this matter are still unclear. Likely, States Parties to the 1946 International Convention for the Regulation of Whaling may claim that they hunt whales on the pretext of whaling for scientific research, despite the real intent being to hunt whales for commercial whaling. The author argues that such problems may be solved by defining Scientific Whaling in *soft law* to clarify the concept.

Keywords: Scientific Whaling, International Convention for the Regulation of Whaling, the International Whaling Commission, the Commercial Whaling Moratorium

1. บทนำ

ในยุคปัจจุบัน ประชาคมระหว่างประเทศได้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรวาฬอย่างยั่งยืน จะเห็นได้จาก คณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศ (The International Whaling Commission) ได้มีการห้ามล่าวาฬชั่วคราวในเชิงพาณิชย์ (The Commercial Whaling Moratorium) ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 กระนั้น การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946 (The 1946 International Convention for the Regulation of Whaling)² ยังคงกระทำได้

ถึงอย่างนั้น ยังคงมีประเด็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่น่าสนใจ คือ อนุสัญญาระดับดังกล่าวไม่ได้กำหนด บทนิยาม การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ไว้ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาคำพิพากษาศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไม่ได้สร้างหลักเกณฑ์กำหนดลักษณะการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจนแต่อย่างใด

ความไม่ชัดเจนของข้อความคิดการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศนี้ อาจก่อให้เกิดความสับสนในการตีความระหว่างรัฐภาคี และรัฐภาคีอาจจะกระทำการล่าวาฬโดยอ้างว่า เป็นการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทั้งที่จริงแล้วรัฐอาจมีเจตนาแอบแฝงเพื่อแสวงหาประโยชน์จากวาฬโดยเหตุผลทางเศรษฐกิจ

ด้วยข้อกังวลใจดังกล่าว ผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรมีการสร้างหลักเกณฑ์กลางที่เป็นตัวชี้ว่าการล่าวาฬลักษณะใดบ้าง เป็นการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เพื่อจำกัดอำนาจของรัฐภาคีในการใช้และการตีความ อันจะส่งผลดีต่อการอนุรักษ์วาฬอย่างยั่งยืนในภาพรวม

สำหรับบทความนี้ผู้เขียนจะนำเสนอประวัติศาสตร์ของการล่าวาฬและพัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศในการคุ้มครองวาฬเพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงความเป็นมาของข้อความคิดการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ต่อมาจะมีการวิเคราะห์บทบัญญัติของ

---

² International Convention for the Regulation of Whaling, 2 December 1946, 161 UNTS 72 [hereinafter Convention for the Regulation of Whaling 1946], โปรตดู กำแพง ล้อมเมือง, “ข้อพิจารณาในการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946 ของประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562). และ กำแพง ล้อมเมือง, “ข้อพิจารณาในการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย กฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946 ของประเทศไทย,” *วารสารนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ* 9, ฉ. 11 (2563-2564): 90-121.

สนธิสัญญาและคำพิพากษาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น นอกจากนั้นผู้เขียนยังนำเสนอแนวทางแก้ปัญหา โดยผู้เขียนเห็นว่า รัฐภาคีอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946 ควรมีการออกกฎเกณฑ์ที่มีค่าบังคับอย่างอ่อน (soft law) เพื่อให้ข้อความคิดการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ประวัติศาสตร์การล่าวาฬ

มนุษยชาติค้นพบการล่าวาฬเมื่อ 2,200 ปี ก่อนคริสตกาล³ ซึ่งนักวิชาการเชื่อว่าการล่าวาฬอย่างเป็นทางการเป็นระบบเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ 700 ปี⁴ ก่อนคริสตกาลโดยชนเผ่าบาสก์ หลังจากนั้นก็มีการล่าวาฬในประเทศอื่น เช่น ประเทศสหรัฐอเมริการาวคริสต์ทศวรรษที่ 16⁵

การล่าวาฬในยุคแรกนั้นเป็นการล่าวาฬของโรงงานชำแหละบนฝั่ง โดยผู้ล่าวาฬจะใช้เรือพายเป็นพาหนะและใช้ฉมวกเป็นอาวุธโจมตี เมื่อวาฬได้รับบาดเจ็บก็จะใช้ดาบช่วยจับ⁶ หลังจากนั้นวิธีการล่าวาฬได้มีการพัฒนาขึ้น กล่าวคือ มีการปรับเปลี่ยนจากวิธีการดั้งเดิมซึ่งใช้เรือพายเป็นการใช้เรือยนต์ ฉมวกธรรมดากลายเป็นฉมวกที่มีระเบิดบรรจุไว้ภายใน โดยมีสายยึดโยงกับฉมวกเพื่อดึงวาฬเข้ามาชำแหละในเรือ การมีโรงงานชำแหละบนฝั่งในยุคนี้จึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป⁷

2.1 พัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศในการคุ้มครองวาฬในยุคก่อน ค.ศ. 1946

เมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีในการล่าวาฬย่อมส่งผลให้จำนวนวาฬถูกล่าเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ประเทศที่เกี่ยวข้องกับการล่าวาฬจึงเริ่มตระหนักถึงการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมการล่าวาฬซึ่งแนวทางที่ดีที่สุดก็คือการทำสนธิสัญญาระหว่างกัน

ในปี ค.ศ. 1931 รัฐภาคีจึงได้ทำอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการล่าวาฬฉบับแรกขึ้น โดยเมื่อพิเคราะห์วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1931 (The 1931 Convention for the Regulation of Whaling)⁸ รัฐภาคี

³ Lisa Kobayashi, "Lifting the International Whaling Commission's Moratorium on Commercial Whaling as the Most Effective Global Regulation of Whaling," *Environ: Environmental Law and Policy Journal* 29, no. 2 (2006): 180.

⁴ *Ibid.*

⁵ *Ibid.*, 181.

⁶ Malgosia Fitzmaurice, *Whaling and International Law* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015), 4.

⁷ *Ibid.*

⁸ Convention for the Regulation of Whaling 1931, Sep. 155, 1931, 24 L.N.T.S. 349 [hereinafter

ส่วนใหญ่เห็นว่าอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์วาฬโดยตรงแต่อย่างใด แต่กลับมีวัตถุประสงค์ในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นการคุ้มครองอุตสาหกรรมการค้าวาฬจากการล่าที่ไม่ยั่งยืน⁹

อนึ่ง อนุสนธิสัญญาฉบับดังกล่าว เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศฉบับแรกที่ครอบคลุมกิจกรรมการค้าวาฬทั้งในทะเลอาณาเขตของรัฐภาคีและทะเลหลวงอันเป็นพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ¹⁰ ซึ่งรัฐภาคีของอนุสัญญาจะต้องสอดส่องดูแลกิจกรรมการค้าวาฬโดยใช้มาตรการทางปกครอง การใช้ระบบการออกใบอนุญาตเดินเรือเพื่อควบคุมการค้าวาฬ¹¹ นอกจากนี้ อนุสัญญาฉบับนี้ยังวางข้อห้ามไม่ให้มีการล่าวาฬลูกอ่อน วาฬที่ยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ รวมทั้งวาฬเพศเมียที่มีลูกวาฬติดมาด้วย¹²

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการวางกฎเกณฑ์ในการควบคุมการค้าวาฬอย่างไม่ยั่งยืน แต่ในมุมมองของนักวิชาการเห็นว่า การทำอนุสัญญาฉบับแรกไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหามากนัก เนื่องจากการคุ้มครองวาฬตามอนุสัญญาฉบับนี้มีข้อจำกัด กล่าวคือ คุ้มครองวาฬบางชนิดเท่านั้น เช่น คุ้มครองวาฬไรท์ (Right whales)¹³ แต่ไม่คุ้มครองวาฬสีน้ำเงิน (Blue whales) และวาฬหลังค่อม (Humpback whales) เป็นต้น อีกทั้งไม่ได้มีการวางมาตรการบังคับและบทลงโทษสำหรับรัฐภาคีที่มีการฝ่าฝืนพันธกรณีแต่อย่างใด¹⁴ นอกจากนี้ นักวิชาการ เช่น Tonnessen and Jansen ยังมีความเห็นว่า สาเหตุที่อนุสัญญาฉบับดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จมากนักเนื่องจาก ผู้แสดงบทบาทที่เกี่ยวข้อง อาทิ รัฐและบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับวาฬไม่มีความมั่นใจในระบบ การกำหนดจำนวนโควตา ภายใต้อนุสัญญานี้¹⁵

ด้วยเหตุนี้ในปี ค.ศ. 1937 รัฐภาคีจึงได้ทำความตกลงว่าด้วยว่าด้วยกฎเกณฑ์การค้าวาฬ ฉบับที่ 2 (The 1937 International Agreement for the Regulation of Whaling)¹⁶ ขึ้น แต่กระนั้นความตกลงฉบับที่ 2 ก็ไม่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน เนื่องจากสาเหตุในลักษณะเดียวกันกับอนุสัญญาฉบับแรก คือ การบังคับใช้มีความอ่อนแอและไม่มีการลงโทษ¹⁷

Convention for the Regulation of Whaling 1931].

⁹ Fitzmaurice, *Whaling and International Law*, 18.

¹⁰ Convention for the Regulation of Whaling 1931, Article 9.

¹¹ Convention for the Regulation of Whaling 1931, Article 8.

¹² Convention for the Regulation of Whaling 1931, Article 4, Article 5

¹³ Kobayashi, "Lifting the International Whaling Commission's Moratorium on Commercial Whaling as the Most Effective Global Regulation of Whaling," 186.

¹⁴ *ibid.*

¹⁵ Johan Nicoley Tonnessen and Arne Odd Johnsen, *The History of Modern Whaling*, trans. R.I. Christophersen (Canberra: Australian National University Press, 1982), 406, quoted in Fitzmaurice, *Whaling and International Law*, 7.

¹⁶ INTERNATIONAL Agreement for the Regulation of Whaling, 8 June 1937, 190 LNTS 79.

¹⁷ Fitzmaurice, *Whaling and International Law*, 26.

2.2 การคุ้มครองวาฬภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946

เนื่องจาก ตราสารระหว่างประเทศ 2 ฉบับดังกล่าว ต่างมีข้อบกพร่อง ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1946 รัฐภาคีจึงได้ทำอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946¹⁸ ขึ้น โดยมีภารกิจในการบริหารจัดการและออกกฎเกณฑ์ควบคุมการล่าวาฬขนาดใหญ่ 12 ชนิด¹⁹ อันจะเห็นได้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้ ได้มีการแก้ไขข้อบกพร่องของตราสารระหว่างประเทศเดิม ทั้ง 2 ฉบับ กล่าวคือ มีการคุ้มครองวาฬขนาดใหญ่ทุกชนิด นอกจากนี้ คณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศ (The International Whaling Commission) ยังมีอำนาจกำหนดจำนวนโควตาของวาฬที่ล่าได้อีกด้วย²⁰

อนึ่ง แม้ว่าจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศขึ้นมาก็ตาม แต่วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฉบับนี้ก็หาได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่เพราะอนุสัญญาฉบับนี้ ยังคงมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาและคุ้มครองอุตสาหกรรมการล่าวาฬ และการมีมาตรการอนุรักษ์ก็เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและป้องกันภัยทางสังคมของรัฐภาคีเท่านั้น หาได้มุ่งคุ้มครองวาฬในฐานะสิ่งมีชีวิตที่มีคุณค่าในตนเอง (intrinsic value) แต่อย่างใด²¹ และแม้คณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศจะมีอำนาจควบคุมดูแลไม่ให้มีการล่าวาฬเกินจำนวนที่กำหนดก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติจำนวนของวาฬก็ยังคงลดลงเป็นจำนวนมาก

ในปี ค.ศ. 1982 คณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศจึงห้ามล่าวาฬชั่วคราวในเชิงพาณิชย์ (The Commercial Whaling Moratorium)²² โดยมีผลบังคับใช้ในฤดูกาลล่าตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985²³ การห้ามชั่วคราวนี้มีผลบังคับภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ²⁴ ถึงแม้ว่าการล่าวาฬ

¹⁸ Convention for the Regulation of Whaling 1946.

¹⁹ Birnie Patricia, Boyle Alan, and Redgwell Catherine, *International Law and the Environment*, 3rd ed. (Oxford: Oxford University Press 2009), 725.

²⁰ Convention for the Regulation of Whaling 1946 Article V.

²¹ Patricia Birnie, *International Regulation of Whaling: From Conservation of Whaling to Conservation of Whales and Regulation of Whale-Watching*, VOL. 1, 102 (New York: Oceana 1985), 169-172, quoted in Kobayashi, "Lifting the International Whaling Commission's Moratorium on Commercial Whaling as the Most Effective Global Regulation of Whaling," 189.

²² Edward J Goodwin, "Threatened Species and Vulnerable Marine Ecosystems in the Oxford Handbook of the Law of the Sea," ed., Donald R Rothwell et al. (Oxford: Oxford University Press, 2015), 817.

²³ International Whaling Commission, "Commercial Whaling," accessed October 4, 2022, <https://iwc.int/commercial>.

²⁴ Danial Bodansky, *The Art and Craft of International Environmental Law* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2011), 3.

ในเชิงพาณิชย์จะเกิดขึ้นไม่ได้แล้ว การล่าวาฬภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้ ยังคงมีได้ใน 2 กรณีคือ กรณีที่ 1 การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Whaling)²⁵ และ กรณีที่ 2 การล่าวาฬโดยชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อยังชีพ (Indigenous Whaling)²⁶

3. ความไม่ชัดเจนของข้อความคิดการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

ตามที่กล่าวไปข้างต้นว่าคณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศ ได้มีการออกคำสั่งห้ามไม่ให้มีการล่าวาฬในเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นนิมิตหมายอันดีในการคุ้มครองวาฬอย่างแท้จริง เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงแนวคิดของอนุสัญญาเดิมจากการคุ้มครองอุตสาหกรรม การล่าวาฬจากการล่าที่ไม่ยั่งยืน เป็นการคุ้มครองและอนุรักษ์วาฬ²⁷ อย่างไรก็ตาม อนุสัญญาฉบับนี้ กำหนดข้อยกเว้นให้มีการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์

ผู้เขียนเห็นว่า การกำหนดให้ข้อยกเว้นในการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ย่อมสามารถทำได้ เพราะการอนุรักษ์วาฬอย่างยั่งยืนนั้นไม่ได้หมายความว่า เป็นการห้ามไม่ให้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ย่อมมีประโยชน์ต่อมนุษย์ อาทิ การวิจัยเกี่ยวกับวาฬได้แสดงให้เห็นว่าสารพันธุกรรมของวาฬมีประโยชน์ต่อการรักษาโรคมะเร็ง²⁸ ดังนั้น ย่อมเป็นการสมควรที่อนุสัญญาจะอนุญาตให้มีการล่าวาฬโดยอาศัยเหตุผลเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ได้

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การตีความและการปรับใช้อนุสัญญาโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (The International Court of Justice หรือ "ICJ") ยังคงมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์อยู่ เช่น คำนิยามของการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ว่ามีความหมายครอบคลุมเพียงใด ผู้เขียนเห็นว่า ถ้ากฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ยังคงไม่มีความชัดเจน ก็มีโอกาสเป็นไปได้ที่ รัฐภาคีจะมีการล่าวาฬในลักษณะเชิงพาณิชย์โดยกล่าวอ้างว่าเป็น

²⁵ Convention for the Regulation of Whaling 1946 Article 8.

²⁶ Convention for the Regulation of Whaling 1946 Schedule (ICRW).

²⁷ Timo Koivurova, *Introduction to International Environmental Law* (Oxon: Routledge, 2013), 13.

²⁸ Arizona State University, "How Whales Defy the Cancer Odds: Good Genes: Researchers Break Down DNA of World's Largest Mammals," Science Daily ScienceDaily, January 27, 2023, www.sciencedaily.com/releases/2019/05/190510091342.htm; Marc Tollis et al., "Return to the Sea. Get Huge, Beat Cancer: An Analysis of Cetacean Genomes Including an Assembly for the Humpback Whale (Megaptera Novaeangliae)," *Molecular Biology and Evolution* 36, no. 8 (2019): 1746-1763.

การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ด้วยเหตุนี้จึงควรจะมีแนวทางในการแก้ไขต่อไป โดยก่อนที่จะไปพิจารณาแนวทางแก้ไขนั้น ผู้เขียนจำต้องอธิบาย ข้อจำกัดของข้อความคิด การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศก่อน

3.1 ข้อจำกัดในเรื่องค่านิยมในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์ การล่าวาฬ ค.ศ.1946

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับบทนิยามในอนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ.1946 แล้ว จะเห็นว่าไม่ได้มีการนิยามความหมายของ การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Whaling) ไว้แต่อย่างใด โดยเมื่อ พิจารณาจากข้อ 2 ของอนุสัญญาจะเห็นว่ามีการนิยามความหมายเกี่ยวกับเรือโรงงานที่ใช้ ในการฆ่าและวาฬ (Factory ship) โรงงานฆ่าและ (Land station) เรือสำหรับการล่าวาฬ (Whale catcher)²⁹ และรัฐบาลภาคี (Contracting Government) เท่านั้น³⁰ หากได้มีการนิยาม ความหมายของการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Whaling) แต่อย่างใดไม่ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการล่าวาฬ เพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Whaling) โดยตรงในข้อ 8 (1) จะเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการกำหนดให้รัฐบาล ภาคีออกใบอนุญาตพิเศษ (special permit) ให้กับเอกชนสัญชาติของรัฐดังกล่าว ล่าวาฬเพื่อ การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ได้ สำหรับหลักเกณฑ์ที่ชื่อว่า การล่าวาฬในลักษณะใดเป็นการล่าวาฬ เพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ได้ เป็นอำนาจของรัฐบาลภาคีโดยแท้³¹

การที่บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องภายใต้อนุสัญญานี้ไม่มีการวางบทนิยามแน่นอน ย่อมส่งผลก่อให้เกิดความลึกลับในการตีความระหว่างรัฐภาคี ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการสร้างหลักเกณฑ์กลางที่เป็นตัวชี้ว่า การล่าวาฬลักษณะใดบ้าง เป็นการล่าวาฬเพื่อการวิจัย ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อจำกัดอำนาจของรัฐภาคีในการใช้และการตีความ อันจะส่งผลต่อการอนุรักษ์วาฬอย่างยั่งยืนในภาพรวม

²⁹ Whale Catcher ยังหมายถึง เฮลิคอปเตอร์และอากาศยานอย่างอื่นอีกด้วย โปรดดู Convention for the Regulation of Whaling 1946 Article I Protocol.

³⁰ Convention for the Regulation of Whaling 1946 Article 2.

³¹ Fitzmaurice, *Whaling and International Law*, 48.

3.2 ข้อจำกัดในทางการใช้การตีความของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็น 2 ประการ

3.2.1 ประการที่ 1 ความสำคัญของคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

ตามที่ได้กล่าวมาในข้อ 3.1 บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการล่าวาฬเพื่อการค้นคว้าวิจัยในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ.1946 ไม่ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นด้วยเหตุนี้ การจะหาแนวทางว่าหลักเกณฑ์ใดจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจว่า การล่าวาฬเพื่อการค้นคว้าวิจัยมีลักษณะประการใด ผู้เขียนเห็นว่าแนวทางที่เป็นไปได้อาจจะมาจากคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ นั่นคือ คดี *Whaling in the Antarctic (Australia v Japan; New Zealand intervening)*³²

ในทางทฤษฎีกฎหมายระหว่างประเทศ คำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศผูกพันเฉพาะคู่ความ และคำพิพากษาของศาลไม่ได้สร้างกฎหมายแต่อย่างใด เป็นแต่เพียงตัวอย่างการปรับใช้กฎหมายของศาลเท่านั้น³³ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก ยกตัวอย่างเช่น คำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ในคดีความเห็นเชิงปรึกษาความชอบด้วยกฎหมายของการคุกคามหรือการใช้อาวุธนิวเคลียร์ ปี ค.ศ. 1996³⁴ ที่ชี้ว่า หลักการห้ามก่ออันตราย (No harm Principle)³⁵ เป็นส่วนสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม³⁶

³² *Whaling in the Antarctic (Australia v Japan; New Zealand intervening)*, Judgement of the International Court of Justice, General List No 148 (31 March 2004) (hereinafter “*Whaling in the Antarctic Case Judgement*”).

³³ Jan Klabbers, *International Law* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012), 28.

³⁴ Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion, I.C.J. Reports 1996 (I), p. 242, para. 29.

³⁵ หลักการ No harm Principle มีสาระสำคัญ ดังนี้ ภายใต้หลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่มีรัฐใดมีสิทธิที่จะใช้ หรืออนุญาตให้ใช้ดินแดนของตนในแนวทางที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมของรัฐอื่น โปรดดู *Trail Smelter Case (United States v. Canada)*, Award, 1941, 3 U.N.R.I.A.A. 1905. และเมื่อพิจารณาจากคดี *Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay)* Judgement, ICJ Reports 2010 (I) at p. 14, para. 101 จะเห็นว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ชี้ว่า หลักการ No harm Principle มีสถานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีแล้ว ในมุมมองของนักวิชาการก็เห็นว่าหลักการนี้ได้ตกผลึกเป็นกฎหมายจารีตประเพณีแล้วเช่นกัน โปรดดู Patricia Birnie, *International Regulation of Whaling: From Conservation of Whaling to Conservation of Whales and Regulation of Whale-Watching*, vol. 1 (New York: Oceana, 1985), 44.

³⁶ Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion, I.C.J. Reports 1996 (I), p. 242, para. 29.

ดังนั้น ด้วยเหตุผลนี้ การศึกษาคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี *Whaling in the Antarctic (Australia v Japan; New Zealand intervening)* อาจทำให้ผู้ศึกษาทราบถึงลักษณะของการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ได้

3.2.2 ประการที่ 2 คดี *Whaling in the Antarctic (Australia v Japan; New Zealand intervening)*

ข้อเท็จจริงในคดีนี้เป็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศญี่ปุ่นที่มีวัฒนธรรมการล่าวาฬมายาวนาน (Pro-Whaling) กับประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศที่มีแนวคิดต่อต้านการล่าวาฬ (Anti-Whaling) ประเด็นสำคัญในคดี คือ การล่าวาฬของญี่ปุ่นภายใต้โครงการล่าวาฬ (JARPA II whaling programme) นั้น เป็นการล่าวาฬเพื่อการค้นคว้าและวิจัย (Scientific Whaling) หรือไม่

ในความเห็นของประเทศออสเตรเลียเห็นว่าการล่าวาฬของประเทศญี่ปุ่นภายใต้โครงการวิจัย JARPA II นั้น เป็นการล่าวาฬในเชิงพาณิชย์ ซึ่งประเทศญี่ปุ่นยอมทำไม่ได้เนื่องจากมีพันธกรณีภายใต้กรอบอนุสัญญาที่จะต้องงดเว้นไม่กระทำการล่าวาฬในเชิงพาณิชย์³⁷ เช่นเดียวกับประเทศนิวซีแลนด์ที่เห็นว่าการล่าวาฬเพื่อการค้นคว้าวิจัย ที่ได้รับอนุญาตตามข้อ 8 นั้น จะต้องมีลักษณะดังนี้ ประการที่ 1 จะต้องมีการประเมินในเชิงภาวะวิสัยในระเบียบวิธีวิจัย รูปแบบ ลักษณะของโครงการว่า การล่าวาฬมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้นคว้าและวิจัย ประการที่ 2 การล่าวาฬมีความจำเป็นและได้สัดส่วนต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย และจะไม่มีผลกระทบต่ออนุรักษณ์มวลวาฬ ประการที่ 3 รัฐภาคีอนุญาตให้มีการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ได้เมื่อมีความร่วมมือกับประชาคมวิทยาศาสตร์และคณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศ³⁸

³⁷ *Whaling in the Antarctic Case Judgement*, MEMORIAL OF AUSTRALIA (9 May 2011) 3. See also, Brenden Gogarty, and Peter Lawrence, "The Icj Whaling Case: Missed Opportunity to Advance the Rule of Law in Resolving Science Related Disputes in Global Commons?," *Heidelberg Journal of International Law* 77 (2017): 176.

³⁸ *Whaling in the Antarctic Case Judgement*, Declaration of Intervention of the Government of New Zealand (November 20, 2012) 18. See also Gogarty and Lawrence, "The ICJ Whaling Case: Missed Opportunity to Advance the Rule of Law in Resolving Science Related Disputes in Global Commons?," 176.

อย่างไรก็ตาม ประเทศญี่ปุ่นเห็นว่าโครงการวิจัย JARPA II เป็นโครงการที่สอดคล้องกับกฎหมายภายใต้ข้อ 8 ของอนุสัญญาแล้ว โดยประเทศญี่ปุ่นได้อ้างว่า โครงการวิจัย JARPA II มีวัตถุประสงค์และวิธีการ รวมทั้งมีผลวิจัยอันทรงคุณค่า สอดคล้องกับอนุสัญญาทั้งในเชิงลายลักษณ์อักษรและวัตถุประสงค์และความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญาระหว่างประเทศ เพื่อควบคุมการล่าวาฬ ค.ศ. 1946 แล้ว³⁹

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้บ่งชี้ว่า การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Research) ไม่ได้ถูกนิยามไว้ในอนุสัญญา⁴⁰ แม้กระนั้นศาลก็ปฏิเสธที่จะให้คำนิยามความหมายของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นทางการทั่วไป⁴¹ โดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในคดีนี้ที่จะต้องตรวจสอบ ข้อความคิดการวิจัยทางวิทยาศาสตร์⁴² ดังนั้น การพิจารณาพยานหลักฐานของโครงการวิจัย JARPA II จะมุ่งเน้นไปที่ การล่า การจับ การปฏิบัติต่อวาฬภายใต้โครงการดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยทางวิทยาศาสตร์หรือไม่⁴³ ซึ่งเมื่อศาลได้พิจารณาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคดีแล้ว

ศาลตัดสินว่าการดำเนินการล่าวาฬของประเทศญี่ปุ่นไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติข้อ 8 (1) ที่กำหนดให้รัฐภาคีออกใบอนุญาตพิเศษเพื่อการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์⁴⁴ โดยศาลเห็นว่าจากพยานหลักฐานที่นำเสนอ ไม่อาจชี้ได้ว่า การออกแบบโครงการวิจัย JARPA II และการปฏิบัติตามโครงการจะทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการ JARPA II สัมฤทธิ์ผล อาทิ ศาลเห็นว่า โครงการ JARPA II มีกรอบเวลาปลายเปิด ความรู้จากโครงการวิจัยดังกล่าวมีข้อจำกัด และไม่มีความร่วมมือที่สำคัญระหว่างโครงการ JARPA II กับโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้อง⁴⁵

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ศาลได้ตัดสินว่าโครงการวิจัย JARPA II ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยทางวิทยาศาสตร์โดยไม่ได้ให้คำนิยามความหมายของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในบริบทของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946 แต่อย่างใด⁴⁶

³⁹ *Whaling in the Antarctic Case Judgement*, Counter-Memorial of Japan, (March 9, 2012) 4. See also, Gogarty, and Lawrence, "The Icj Whaling Case: Missed Opportunity to Advance the Rule of Law in Resolving Science Related Disputes in Global Commons?," 176.

⁴⁰ *Whaling in the Antarctic Case judgement*, para (73).

⁴¹ *Whaling in the Antarctic Case judgement*, para (86).

⁴² *Whaling in the Antarctic Case judgement*, para (127).

⁴³ *Whaling in the Antarctic Case judgement*, para (127).

⁴⁴ *Whaling in the Antarctic Case judgement* para (247).

⁴⁵ *Whaling in the Antarctic Case judgement*, para (247) and (226).

⁴⁶ *Whaling in the Antarctic Case judgement*, para (227) โปรดดู ล้อมเมือง, "ข้อพิจารณาในการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946 ของประเทศไทย" 62 ได้ตั้งข้อสังเกตว่า "ศาลจึงได้ตัดสินว่าการดำเนินการล่าวาฬ ของญี่ปุ่นเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ในด้านการค้า เนื่องจากยังมีการวางขายเนื้อวาฬอยู่ในท้องตลาดของ ประเทศญี่ปุ่น โดยคำพิพากษาศาลตัดสินถือเป็นที่สุด"

การตัดสินของศาลดังกล่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์จากผู้พิพากษา Bennouna ซึ่งได้ตัดสินในคดีนี้ด้วย โดยท่านได้ตั้งข้อสังเกตในความเห็นแย้งว่าการที่ศาลล้มเหลวในการให้คำนิยามความหมายของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์อาจถือว่าเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกัน เนื่องจากโดยผลของการวินิจฉัยของศาลส่งผลให้ศาลกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยไม่ได้อธิบายว่าการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มีลักษณะอย่างไรบ้าง การให้เหตุผลของศาลเช่นนี้มีลักษณะอันตราย⁴⁷

เมื่อพิจารณาจากความเห็นแย้งของผู้พิพากษา Bennouna เห็นว่าการวินิจฉัยของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศควรมีการนิยามความหมาย การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Research) เป็นเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยวินิจฉัยว่า กิจกรรมในโครงการวิจัย JARPA II ดังกล่าวสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยทางวิทยาศาสตร์หรือไม่อย่างไร

จากคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี *Whaling in the Antarctic (Australia v Japan; New Zealand intervening)* จะเห็นว่าศาลไม่ได้สร้างหลักเกณฑ์ หรือแนวทางในการตัดสินใจว่า การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มีลักษณะประการใดภายใต้อนุสัญญาาระหว่างประเทศล่าวาฬ ค.ศ. 1946

ด้วยเหตุนี้จึงควรมีแนวทางแก้ไขเพื่อให้ข้อความคิดการล่าวาฬ เพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

4. แนวทางการแก้ไข

สำหรับแนวทางที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาความไม่ชัดเจนของข้อความคิดการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ คือ การกำหนดบทนิยามให้มีความชัดเจนโดยอาศัยอำนาจของรัฐภาคีสมาชิกอนุสัญญาาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946 ออกกฎเกณฑ์ที่มีค่าบังคับอย่างอ่อน (*soft law*) เพิ่มเติมส่วนของคำนิยามโดยเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับ การล่าวาฬเพื่อการค้นคว้าและวิจัย (Scientific Whaling) โดยอาจจะอาศัยแนวทางจากรายงานของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme หรือ “UNEP”) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลว่าด้วยเรื่อง การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรพันธุกรรมจากพื้นดินใต้ท้องทะเลลึก

⁴⁷ Whaling in the Antarctic Case judgement, “Judge Mohamed Bennouna, Dissenting Opinion 344,” accessed February 2023, 18, <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/20140331-148/148-JUD-04-01-EN.pdf>.

ในรายงานฉบับนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล (Marine Scientific Research) ว่า “กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูล ตัวอย่าง และวิเคราะห์ ข้อมูลหรือตัวอย่าง โดยมีความมุ่งประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ของมนุษยชาติอันเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม และไม่มีเจตนาเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ”⁴⁸

ดังนั้น ถ้านำมาปรับใช้กับการล่าวาฬเพื่อการค้นคว้าวิจัย จะได้บทนิยามดังนี้ การล่าวาฬ เพื่อการค้นคว้าวิจัย หมายถึง “การล่าวาฬโดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล อันเกี่ยวกับวาฬโดยมีความมุ่งประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ของมนุษยชาติอันเกี่ยวกับวาฬและ ไม่มีเจตนาเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ”

จากบทนิยามดังกล่าว ผู้เขียนมีข้อสังเกตดังนี้ ประการที่หนึ่ง ผู้เขียนเห็นว่าบทนิยาม ที่ผู้เขียนได้นำเสนอนี้ ครอบคลุมความหมายของการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์แล้ว เนื่องจากเป็นคำนิยามที่มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ เป็นคำนิยามที่สามารถครอบคลุม การล่าวาฬเพื่อวิจัยบริสุทธิ์ (Scientific Whaling for Pure Research)⁴⁹ และการล่าวาฬเพื่อวิจัย ประยุกต์ (Scientific Whaling for Applied Research)⁵⁰

ข้อสังเกตประการที่สอง เมื่อพิจารณาจากบทนิยามที่ผู้เขียนได้นำเสนอ ผู้เขียนเห็นว่า เป็นหลักเกณฑ์สำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้ในการกำหนดบทนิยามความหมายของการล่าวาฬ เพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ คือ การล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์จะต้องไม่มีเจตนา แอบแฝงเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจในทุกกรณี มิฉะนั้นการห้ามชั่วคราวไม่ให้มีการล่าวาฬ ในเชิงพาณิชย์ (The Commercial Whaling Moratorium) จะขาดความศักดิ์สิทธิ์และส่งผลกระทบต่อ การคุ้มครองทรัพยากรวาฬทั้งระบบได้

---

⁴⁸ United Nations Environment Programme, “Study of the Relationship between the Convention on Biological Diversity and the United Nations Convention on the Law of the Sea with Regard to the Conservation and Sustainable Use of Genetic Resources on the Deep Seabed,” Unep/Cbd/Sbstta/8/Inf/3/Rev.1, 22 February 2003, Para 47,” Accessed February 18, 2022, <https://www.cbd.int/doc/meetings/sbstta/sbstta-08/information/sbstta-08-inf-03-rev1-en.doc>.

⁴⁹ การวิจัยบริสุทธิ์นั้น เช่น การวิจัยพฤติกรรมการอพยพของวาฬหลังค่อม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับชีววิทยาและการอพยพของวาฬ โปรตดู Ellen Kathrine Bludd, “Why Does the Humpback Whale Migrate?,” September 9, 2022, <https://sciencenorway.no/forskningno-natural-sciences-norway/why-does-the-humpback-whale-migrate/1553864>.

⁵⁰ การวิจัยประยุกต์นั้น เช่น การนำส่วนร่างกายของวาฬหรือดีเอ็นเอของวาฬ มาทำการวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์สำหรับมนุษย์ โปรตดู Tollis et al., “Return to the Sea, Get Huge, Beat Cancer: An Analysis of Cetacean Genomes Including an Assembly for the Humpback Whale (Megaptera Novaeangliae),” 1746–1763.

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยได้ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดว่าอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ.1946 หรือแม้กระทั่งคำพิพากษาของศาลยุติธรรมในคดี *Whaling in the Antarctic (Australia v Japan; New Zealand intervening)* ไม่ได้มีการให้คำนิยามที่ชัดเจนว่าการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มีความหมายว่าอย่างไร ด้วยเหตุนี้จึงได้นำเสนอแนวทางแก้ไขที่เป็นไปได้ คือ รัฐภาคีสมาชิกอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การล่าวาฬ ค.ศ. 1946 ควรกำหนดกฎเกณฑ์ที่มีค่าบังคับอย่างอ่อน (*soft law*) ที่มีลักษณะเป็นแนวทางในการให้คำนิยามการล่าวาฬเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Whaling) โดยเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

References

- Arizona State University. “How Whales Defy the Cancer Odds: Good Genes: Researchers Break Down DNA of World’s Largest Mammals.” Science Daily ScienceDaily. January 27, 2023. www.sciencedaily.com/releases/2019/05/190510091342.htm.
- Birnie, Patricia. *International Regulation of Whaling: From Conservation of Whaling to Conservation of Whales and Regulation of Whale-Watching*. Vol. 1. New York: Oceana, 1985.
- Bludd, Ellen Kathrine. “Why Does the Humpback Whale Migrate?” Accessed September 9, 2022. <https://sciencenorway.no/forskningno-natural-sciences-norway/why-does-the-humpback-whale-migrate/1553864>.
- Bodansky, Danial. *The Art and Craft of International Environmental Law*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2011.
- Fitzmaurice, Malgosia. *Whaling and International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
- Gogarty, Brenden, and Peter Lawrence. “The Icj Whaling Case: Missed Opportunity to Advance the Rule of Law in Resolving Science Related Disputes in Global Commons?” *Heidelberg Journal of International Law* 77 (2017): 161-197.
- Gogarty, Brenden, and Peter Lawrence. “The Icj Whaling Case: Science, Transparency and the Rule of Law.” *Journal of Law, Information & Science Information and Science* 23, no. 2 (2014/2015): 134-160.
- Goodwin, Edward J. “Threatened Species and Vulnerable Marine Ecosystems in the Oxford Handbook of the Law of the Sea.” Edited by Donald R Rothwell, Alex G Oude Elferink, Karen N Scott, and Tim Stephens. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- International Whaling Commission. “Commercial Whaling.” Accessed October 4, 2022. <https://iwc.int/commercial>.
- Klabbers, Jan. *International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
- Kobayashi, Lisa. “Lifting the International Whaling Commission’s Moratorium on Commercial Whaling as the Most Effective Global Regulation of Whaling.” *Environs: Environmental Law and Policy Journal* 29, no. 2 (2006): 177-220.

- Koivurova, Timo. *Introduction to International Environmental Law*. Oxon: Routledge, 2013.
- Kumpang Lommueang. "Issues for Consideration Regarding Thailand's Becoming a State Party to the 1946 International Convention for the Regulation of Whaling." Master's thesis, Faculty of Law Thammasat University, 2019. [In Thai]
- Kumpang Lommueang. "Issues for Consideration Regarding Thailand's Becoming a State Party to the 1946 International Convention for the Regulation of Whaling." *LawTSU Journal* 9, no. 11 (2021): 91-120. [In Thai]
- Patricia, Birnie, Boyle Alan, and Redgwel Catherine. *International Law and the Environment*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press 2009.
- Tollis, Marc, Jooke Robbins, Andrew E Webb, Lukas F K Kuderna, Aleah F Caulin, Jacinda D Garcia, Martine Bèrubè, Nader Pourmand, Tomas Marques-Bonet, Mary J O'Connell, Per J Palsbøll, and Carlo C Maley. "Return to the Sea, Get Huge, Beat Cancer: An Analysis of Cetacean Genomes Including an Assembly for the Humpback Whale (*Megaptera Novaeangliae*)." *Molecular Biology and Evolution* 36, no. 8 (2019): 1746–1763.
- Tonnessen, Johan Nicoley, and Arne Odd Johnsen. *The History of Modern Whaling*. Translated by R.I. Christophersen. Canberra: Australian National University Press, 1982. Fitzmaurice, Malgosia. *Whaling and International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015. Quoted in Fitzmaurice, Malgosia. *Whaling and International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
- Ulrich, Beyerlin, and Marauhn Thilo. *International Environmental Law*. Oxford: Hart Publishing, 2011.
- United Nations Environment Programme. "Study of the Relationship between the Convention on Biological Diversity and the United Nations Convention on the Law of the Sea with Regard to the Conservation and Sustainable Use of Genetic Resources on the Deep Seabed," Unep/Cbd/Sbstta/8/Inf/3/Rev.1, 22 February 2003, Para 47." Accessed February 18, 2022. <https://www.cbd.int/doc/meetings/sbstta/sbstta-08/information/sbstta-08-inf-03-rev1-en.doc>.
- Whaling in the Antarctic Case judgement. "Judge Mohamed Bennouna, Dissenting Opinion 344." Accessed February 18, 2023. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/148/148-20140331-JUD-01-04-EN.pdf>.